

השכנה לקחה, שברה ולא החזירה

רותי פותבת: אנחנו גרים בבית פרטי. היחסים שלנו עם השכנים מסתכמים ב: שלום, מה נשמע. לפעמים, השכנה באה לבקש כוס חלב או כוס סוכר או כוס שמן או שני בצלים למרק בשביל הנדה. אנחנו נותנים, כמובן, בשמחה. ברוב המקרים, כעבור כמה ימים היא מחזירה את אותה כמות של לקחה, אף-על-פי שאנחנו תמיד אומרים "לא היית צריכה"...

יש לנו גם "הסכם בלתי פתוח" עם השכנים: כאשר מישו מאתנו מארח אורחים רבים בגינה, אנחנו שואלים (לוקחים בהשאלה) כיסאות ושולחנות אלה מאלה. מובן שאנחנו שואלים את השכנים מראש אם השולחן והכיסאות פנויים בזמן שאנחנו זקוקים להם. ההסכם הזה עובד נהדר כבר עשרים שנה, להנאת כל הצדדים והאורחים.

בשבוע שעבר אירחנו את כל המשפחה בשבת בצהריים. כאשר הלכנו לשכנה לבקש כיסאות, היא אמרה לבעלי שבפסח, כאשר לקחה מאתנו את רוב הכיסאות שלנו, נשבר כיסא אחד. היא טוענת שחיפשה כיסא פזה כדי להחזיר לנו, אך לא מצאה. בעלי אמר לה, כמובן: "זה בסדר, אין דבר, אשתי יודעת איפה היא קנתה את הכיסאות, אנחנו נקנה כיסא חדש"... והיא הסכימה מיד...

אותי זה מרגיז. לא מפני שהכיסא נשבר, לא מפני שבעלי אמר: אין בעיה... מרגיז אותי שבמשך חודשים השכנה לא טרחה להודיע שכיסא אחד נשבר, ולא טרחה לברר אתנו איפה קונים כיסא פזה. היא סיפרה לבעלי על ה"מקרה" רק במקרה, כשבא לקחת כיסאות. הדבר מראה חוסר אחריות מצד השכנה – וזה הדבר שמרגיז אותי. מה דעתך, האם אני צריכה להעיר לה על כך? ואולי לא לתת לה כיסאות בפעם הבאה?

רותי מעלה שני נושאים: האחד – אחריות וחוסר אחריות; והשני – יחסי שכנים. רותי כועסת, ובצדק. השכנה גילתה, באמת, חוסר אחריות ואפילו זלזול. כשאתה לוקח משהו – אתה אחראי לו. אתה שומר עליו בשבע עיניים כדי שלא יתקלקל ותוכל להחזיר אותו שלם. אתה שומר עליו טוב יותר מאשר היית שומר עליו אילו היה שלך. ואם משהו נשבר, חס וחלילה, מודיעים לבעל הדבר ומחפשים את הפתרון הטוב ביותר לבעיה. האחריות לתיקון והתשלום עליו היא של מי שקיבל. ולא חשוב אם מדובר בכיסא או במכונית.

במקרה שרותי מתארת, השכנה הייתה צריכה לבוא באותו ערב ולומר: מאוד לא נעים לי, אבל אחד הכיסאות נשבר. הגידו לי איפה קניתם אותו, ומחר אחרי העבודה אלך לקנות כיסא חדש. במקום זה היא לא טרחה אפילו להודיע. אולי לא היה לה נעים? אולי לא נראה לה חשוב? אולי שקחה? אולי רצתה לקנות ולהביא חדש? אם כן, למה לא הודיעה שלא הצליחה למצוא כיסא כזה?

על אחריות ואי-אחריות

יש כל מיני מודלים של התנהגות של אנשים. יש אנשים שכאשר הם לוקחים משהו ממישהו, הם



טלילום: גופיטר

לא ישנים בלילה. יש אנשים שמשתדלים לא לקחת חפצים מחברים או מבני משפחה, מפחד שיקרה להם משהו. הם לא רוצים לקחת אחריות על חפצים של אנשים אחרים, ולא רוצים לקלקל יחסים בגלל

כיסא או כוס סוכר.

יש אנשים שכאשר הם שוברים או מקלקלים רכוש של מישהו אחר – הם לא ישנים בלילה עד אשר הם מתקנים את החפץ או קונים חדש במקומו. ויש כאלה שישנים מצוין בלילה כשמדובר ברכוש של אחרים. השכנה שלך שייכת, בנראה, לקבוצה האחרונה. לקיחת אחריות היא דפוס (מודל) התנהגות שהורים צריכים ללמד את ילדיהם. גם מערכת החינוך מתנכת לכה. חברה לא יכולה להתקיים אם כל אחד יהיה אחראי רק לעצמו (יש אנשים רבים מאוד שאינם אחראים אפילו לעצמם...).

על יחסי שכנות

רותי מתארת מערכת נורמלית וטובה של יחסי שכנות. גם מהדרך שבה בעלה של רותי הגיב לדברי השכנה אפשר להבין שהוא אדם נוח וסבלן, ושהכיסא חשוב לו פחות מאשר יחסי השכנות. אכן, כיסא חדש אפשר לקנות. שכנים אתה לא בוחה כמעט כמו משפחה...

אני מבינה את רותי, שהיא מאוכזבת מהשכנה. לרותי ולבעלה יש, בנראה, דפוסים אחרים וטובים של לקיחת אחריות.

רותי שואלת מה אני מציעה: אני מציעה לקנות כיסא חדש ולשכוח מהפרשה. לא כדאי לכעוס, לא כדאי להעיר לשכנה, לא כדאי לקלקל יחסי שכנות טובה.

השכנה עלולה להיעלב. היא חושבת שהיא בסדר. לטענתה, היא ניסתה למצוא כיסא אך לא מצאה. זה לא התפקיד של רותי לחנך אותה. וכאמור – יחסי השכנות חשובים יותר מהכול.

אני מציעה שבפעם הבאה כשהיא תבוא לקחת את הכיסאות – תתנו לה אותם בלי להתחשבן. השתדלו לא לומר לה דבר. לא פרצינות ולא בציניות... תדאגו אתם לקנות כיסאות חזקים, כדי שמערכת היחסים שלכם עם השכנה יהיו איתנים (חזקים) וטובים.

ענת דותן

מכתבים למדור "הכל נשאר במשפחה" אפשר לכתוב לפי הכתובת: ענת דותן, "שער למתחיל", המסגר 9, תל-אביב. או למדור "כתבו לנו" באתר שלנו: www.slamathil.co.il